

TIN TÔN GIÁO

AI SẼ LÀ NGƯỜI KẾ VỊ GIÁO HOÀNG BENEDICTO XVI?

Sáng ngày 11/02/2013, đúng vào dịp kỉ niệm 155 năm ngày Đức Mẹ hiện ra ở Lộ Đức, khi gặp gỡ Hồng y đoàn tại Vatican, sau khi công bố sắc phong 3 vị Thánh mới, Giáo hoàng Benedicto XVI đã gửi một thông điệp bằng tiếng Latinh làm sững sốt thế giới: *“Các hiền huynh thân mến, tôi đã triệu tập các hiền huynh đến công nghị này không chỉ bàn về 3 án phong Thánh nhưng còn để trao đổi với các hiền huynh một quyết định rất quan trọng đối với đời sống Giáo hội. Sau nhiều lần xét mình trước mặt Thiên Chúa, tôi đã đi tới sự xác tín rằng, sức lực của tôi vì tuổi cao, không còn thích hợp để điều hành sứ vụ Giáo hoàng một cách thích đáng nữa. Trước một thế giới với quá nhiều thay đổi nhanh chóng và đang rung động với những vấn nạn liên quan đến đời sống trong đức tin, để có thể lèo lái con thuyền của Thánh Phêrô và rao giảng Tin Mừng, cả năng lực và trí óc lẫn thể xác đều là cần thiết. Năng lực của tôi trong vài tháng qua đã xấu đi đến mức tôi phải thừa nhận sự bất lực của tôi không thể đáp ứng đầy đủ sứ vụ được giao phó cho mình. Tôi thành thật xin lỗi tất cả về những thiếu sót của tôi”*. Giáo hoàng Benedicto XVI cho biết đã quyết định từ nhiệm vào lúc 20h ngày 28/2/2013, chấm dứt 7 năm, 10 tháng, 10 ngày ở trên ngôi vị Giáo hoàng kể từ ngày 19/4/2005. Lúc 11h ngày 28/2/2013, Giáo hoàng Benedicto XVI sẽ chia tay với Hồng y đoàn và lên máy bay về nghỉ ở Castel Gandolfo. Sau đó sẽ về sống ẩn dật tại một tu viện gần đó.

Lời tuyên bố từ nhiệm của Giáo hoàng Benedicto XVI theo lời Hồng y Angell Sodano: *“Sứ điệp cảm động của Đức Thánh Cha vang lên trong dinh Tổng tòa này như là tiếng sét đánh giữa trời thanh quang. Chúng con ngỡ ngàng nghe sứ điệp ấy như không thể tin được”*. Sét đã đánh 2 lần trên nóc đền thờ Thánh Phêrô cao 186m chỉ vài giờ sau khi Giáo hoàng Benedicto XVI tuyên bố từ nhiệm.

Nhiều nhà lãnh đạo thế giới và tôn giáo đều chia sẻ sự kiện này và đánh giá cao tinh thần trách nhiệm của Giáo hoàng Benedicto XVI. Ngài được bầu lên ngôi Giáo hoàng khi đã 78 tuổi và qua 2.873 ngày trị vì, Ngài đã xây dựng được ấn tượng triều đại của mình. Từ việc tha vạ cho 4 giám mục của nhóm TGM Lefevre đến việc công khai xin lỗi các nạn nhân lạm dụng tình dục ở Hoa Kỳ và Ailen. Ngài đã bổ nhiệm một nữ tu N.V. Spezzati là Thứ trưởng đảm trách các dòng tu, rồi đến tận nhà giam tha thứ cho người quản gia “bất trung” Paolo Gabriel... Phát biểu ngay sau lời từ nhiệm của Giáo hoàng Benedicto XVI, Hồng y Quốc vụ khanh Bertone đã nói: *“Cảm ơn Đức Thánh Cha đã cho chúng con tấm gương rạng ngời không chỉ là người thợ đơn sơ và khiêm tốn trong vườn nho của Chúa. Điều quan trọng nhất là mang Chúa đến cho con người và đưa con người đến cùng Thiên Chúa”*.

Lời tuyên bố từ nhiệm của Giáo hoàng Benedicto XVI gây bất ngờ với giới truyền thông. Một nữ phóng viên của Italia rất thạo tiếng Latinh, khi nghe sứ điệp đã dịch ngay và đưa về tòa báo nhưng Ban Biên tập từ chối đăng. Họ phải điện thoại hỏi Linh mục Federico Lampardi - phát ngôn của Tòa Thánh xin xác nhận lại rồi mới dám công bố.

Thật ra, ngay từ năm 2010, khi trả lời phỏng vấn nhà báo Đức, Peter Seewala: Liệu ngài có tính đến việc từ chức không? Giáo hoàng Benedicto XVI đã nói: *“Người ta có thể từ chức trong khi thanh thản, được cho là không thể tiếp tục được nữa chứ không thể thoái lui trong lúc nguy hiểm và để người khác phải gánh vác lo toan”*.

Theo Giáo luật, điều 332, khoản 2 viết: *“Nếu xảy ra trường hợp Đức Giáo hoàng Roma từ nhiệm, việc từ nhiệm phải được tự do và phải được bày tỏ cách hợp thức mới hữu hiệu, nhưng không cần được bất cứ ai chấp nhận”*. Nhiều nhà luật học đã phân tích sự kiện và cho rằng Giáo hoàng Benedicto XVI đã từ nhiệm hợp thức theo giáo luật và không chịu bất kì sức ép nào. Đức ông George Ratzinger, anh trai của Giáo hoàng Benedicto XVI năm nay 89 tuổi cho biết: *“Em tôi ước ao muốn được nghỉ ngơi nhiều hơn lúc tuổi già và điều này tôi cũng được báo trước ít giờ”*.

Trong lịch sử, không phải duy nhất chỉ có Giáo hoàng Benedicto XVI là người từ nhiệm sớm. Người từ

nhiệm sớm nhất là Giáo hoàng Pontion (230 - 235), đã từ nhiệm khi đi qua Sardinia để gặp gỡ Linh mục Hypolyto hòa giải mâu thuẫn nguy cơ chia rẽ Giáo hội. Cả hai cùng bị lưu đày ở Sardinia và chết trong ngục và đều được phong Thánh. Năm 1294, Giáo hoàng Celestin V cũng đã từ nhiệm. Ngài lên ngôi lúc 84 tuổi khi ngôi Giáo hoàng bị bỏ trống 2 năm 3 tháng kể từ khi Giáo hoàng Nicola V băng hà. Ngài bị bắt giam và qua đời năm 1296. Năm 1313 được phong Thánh tử đạo. Vị giáo hoàng từ nhiệm gần đây nhất là Giáo hoàng Gregory XII (1406 - 1417). Ngài lên ngôi ngày 30/11/1406 đúng thời li giáo Phương Tây bùng nổ mạnh mẽ với phong trào do Luther và Calvin khởi xướng. Đây cũng là thời kì đen tối trong lịch sử Giáo hội khi có tới 3 người xưng ngôi Giáo hoàng là Benedicto XIII, Alexander V và Joannes XIII. Hoàng đế Sigismond đã triệu tập Công đồng chung XVI và Ngài đã từ chức. Như vậy, Đức Benedicto XVI là người thứ tư trong lịch sử giáo hội từ nhiệm ngôi Giáo hoàng.

Ngày lễ Tro 13/02/2013, Giáo hoàng Benedicto XVI đã cử hành nghi lễ trước giáo dân trong chức vụ Giáo hoàng lần cuối. Ngỏ lời với giáo dân, Ngài nói: *“Đối với tôi, đây là cơ hội để cảm ơn tất cả mọi người, nhất là với các tín hữu thuộc Giáo phận Roma, trong lúc tôi sắp kết thúc sứ vụ Phêrô và tôi xin mọi người đặc biệt nhớ đến tôi trong lời kinh nguyện. Hãy cầu nguyện cho tôi, cầu nguyện cho Giáo hội và cho Đức Giáo hoàng tương lai”*.

Như vậy, kể từ 01/3/2013, ngôi Giáo hoàng sẽ bị trống (Jede vacante) và theo thông lệ, sau 20 ngày tức khoảng 20/3/2013, 117 vị Hồng y dưới 80 tuổi (trong đó có Hồng y G.B. Phạm Minh Mẫn của Việt Nam) sẽ được Hồng y niên trưởng Tarcisio Bertone mời về Mật viện Sixtine để bầu vị giáo hoàng thứ 266 của Giáo hội Công giáo. Cũng nên biết rằng, sau ngày 28/2/2013, các quan chức trong Giáo triều Vatican cũng hết chức vụ chỉ trừ 3 vị là Hồng y T. Bertone - Nhiếp chính, Hồng y Fortinna - Chánh án Tòa Ân giải tối cao và Hồng y Aspostina Vallini - Giám quản Giáo phận Roma.

Ai sẽ đắc cử Giáo hoàng? Báo chí Italia đưa ra danh sách 6 vị. Đứng đầu là Hồng y Peter Turkson 64 tuổi, người Ghana thông thạo 6 ngoại ngữ trong đó có cả cổ văn Hy Lạp và Latinh, hiện đang là Chủ tịch Ủy

ban Công lí và Hòa bình của Tòa Thánh. Tiếp đó là Hồng y Francis Arinze người Nigieria năm nay 80 tuổi đang là Chủ tịch Ủy ban đối thoại liên tôn giáo của Vatican. Vị trí thứ ba là Hồng y Marc Ouellet, nguyên Tổng Giám mục Quebec (Canada), 64 tuổi, một chuyên gia về châu Mỹ Latinh. Hồng y Angelo Scola người Italia, 60 tuổi, được coi là “bộ óc siêu việt của Italia”, Tổng Giám mục Milan với 2 bằng Tiến sĩ: Triết học và Thần học, chuyên gia liên tôn Islam giáo và Công giáo, đứng thứ 4. Còn xếp thứ 5 là Hồng y Leonardo Sandi, người Argentina, 69 tuổi, hiện là Chủ tịch Hội đồng Giáo hoàng về Công giáo Đông phương. Vị trí thứ 6 là Hồng y Gianjanero Ravali, người Italia, hiện đang là Chủ tịch Ủy ban Giáo dục của Tòa Thánh. Ngài được đánh giá là xuất sắc trong các hồng y hiện nay. Cũng có vài hồng y được đánh giá cao như Hồng y Tymothe Dolan (62 tuổi) của New York hay Luis Tagle của Manila (55 tuổi) nhưng bị cho là thiếu kinh nghiệm phải chờ đến mật viện lần sau.

Dân cá cược Anh thì cầm chắc Hồng y Turkson sẽ đắc cử. Báo chí đã phỏng vấn Ngài và Ngài nói rằng: Chắc chắn sẽ có ý nghĩa lớn không chỉ với tôi mà cả với người dân Châu Phi. Tôi sẽ phải thay đổi chính bản thân mình, một sự thay đổi lớn về mọi khía cạnh... Tuy nhiên, mọi sự vẫn phải chờ khi khói trắng ở Mật viện Sixtine bốc lên trên mái nhà và tên vị giáo hoàng mới được xướng lên (habemus papam). Còn như ngạn ngữ Italia vẫn nói: Ai vào Mật viện là Giáo hoàng thì khi ra vẫn là Hồng y./.

Triết Giang

TRUNG BÀY DI SẢN VĂN HÓA PHẬT GIÁO VIỆT NAM

Nhằm giới thiệu những nét đặc trưng và những giá trị đặc sắc của di sản văn hóa Phật giáo Việt Nam, ngày 25/2/2013, Bảo tàng Lịch sử Quốc gia đã tổ chức trưng bày chuyên đề: *Di sản văn hóa Phật giáo Việt Nam*. Chuyên đề lần này giới thiệu gần 200 tài liệu, hiện vật có niên đại từ đầu Công nguyên tới thời Nguyễn (gồm tranh, tượng Phật, trang trí kiến trúc chùa tháp, đồ thờ cúng, nhạc khí, bia kí...) Tất cả những tài liệu, hiện vật này là minh chứng sự du nhập,

giao thoa, tiếp biến văn hóa của Phật giáo và văn hóa bản địa Việt Nam qua các thời kì lịch sử. Cụ thể là 10 thế kỉ đầu Công nguyên với vương quốc Champa cổ, giai đoạn phát triển hưng thịnh nhất của Phật giáo dưới triều Indravaman II, khi Phật viện Đồng Dương ra đời, với phong cách điêu khắc mô tả đặc điểm người Chăm, đầu tượng Phật làm bằng chất liệu đá cát. Còn văn hóa Óc Eo - Phù Nam, nổi bật với những pho tượng Phật bằng vàng, đá, gỗ khá lớn và độc đáo, hình thức thể hiện chủ yếu là nghệ thuật Ấn Độ, nhưng vẫn thể hiện rõ xu hướng hiện thực, bản địa hóa. Luy Lâu (Bắc Ninh) sớm trở thành một trung tâm Phật giáo quan trọng với sự dung hợp kì diệu các vị thần nông nghiệp bản địa, tạo nên hệ thống tư tưởng và thờ cúng mang sắc thái gắn với tục thờ Tứ Pháp, gạch trang trí hình Tam Thế Phật, bằng chất liệu đất nung.. hay tại kinh đô Hoa Lư (Ninh Bình), nhiều ngôi chùa được xây dựng với nét độc đáo, gắn với cảnh quan núi đá vôi, nơi đây còn lưu lại nhiều thạch Kinh cổ, tiêu biểu là cột Kinh Lăng Nghiêm chùa Nhất Trụ, cột Kinh Phật Đỉnh Tôn Thắng Đà La Ni.

Dưới thời Lý - Trần, Phật giáo phát triển cực thịnh và để lại dấu ấn đậm nét trên nhiều lĩnh vực đời sống xã hội. Nghệ thuật Phật giáo mang đậm bản sắc Việt vừa biểu hiện sự tiếp thu những yếu tố văn hóa ngoại sinh, đặc biệt là văn hóa ChămPa như đầu tượng Bồ tát, đèn hình đài sen bằng chất liệu gốm men trắng. Đến thời Lê Sơ - Mạc, Nho giáo trở thành hệ tư tưởng chính thống, dấu tích mỹ thuật Phật giáo thời kì này hiện tồn rất ít. Giai đoạn này để lại cho hậu thế nhiều di sản có giá trị như tượng Bồ tát Quan Âm Thiên thủ, Thiên nhãn ở chùa Hội Hạ (Vĩnh Phúc), chùa Đào Xuyên (Hà Nội). Tượng Bồ tát Quan Âm Chuẩn đề được làm bằng chất liệu gỗ sơn son thếp vàng, thế kỉ XVI. Lư hương bằng gốm men lam xám thời Mạc, niên hiệu Diên Thành (1582) chùa Keo-Thái Bình... cùng nhiều chân đèn, lư hương, có minh văn ghi rõ

niên đại, nghệ nhân chế tác... Cho đến thời Lê Trung Hưng - Tây Sơn, nhiều ngôi chùa lớn được trùng tu hoặc dựng mới, như chùa Keo (Thái Bình), chùa Bút Tháp (Bắc Ninh) chùa Mía, Kim Liên, Tây Phương, chùa Bộc (Hà Nội). Di sản văn hóa Phật giáo thời kì này để lại nhiều kiệt tác điêu khắc như Quan Âm Thiên thủ Thiên nhãn chùa Bút Tháp, chùa Mễ Sở (Hưng Yên)... Đặc biệt, trong số hiện vật được trưng bày có chiếc trống đồng đúc năm Cảnh Thịnh thứ 8, thời Tây Sơn (1800). Đây là một trong số 11 Bảo vật quốc gia Việt Nam được Thủ tướng Chính phủ kí quyết định công nhận.

Để lại cho dân tộc một khối di sản văn hóa Phật giáo đồ sộ, với hàng ngàn ngôi chùa làng từ Bắc chí Nam được trùng tu, đúc chuông, tô tượng, hàng loạt bộ Kinh Phật được in khắc, nhiều bộ tranh thờ Phật giáo bằng gỗ, giấy được chạm, vẽ... là đặc điểm của chính di sản văn hóa Phật giáo thời Nguyễn. Dưới thời Nguyễn, do kinh thành Huế trở thành trung tâm chính trị của cả nước nên chùa chiền phát triển mạnh. Nếp chùa Huế về cơ bản vẫn tiếp nối truyền thống ngôi chùa Việt Nam, nhưng đã hình thành một phong cách riêng sắc thái Huế với các đặc trưng tinh tế, giản dị, hài hòa với thiên nhiên.. Theo Ban Tổ chức, bộ sưu tập trưng bày lần này đã phác họa những nét cơ bản lịch sử phát triển của Phật giáo Việt Nam, mang đậm dấu ấn văn hóa dân tộc với những đặc trưng khiêm cung, giản dị, hài hòa, cân đối, phù hợp với không gian tâm linh, gắn bó hữu cơ với cảnh quan chung. Từng bộ phận kiến trúc, từng pho tượng, bức tranh hay đồ thờ tự... trong các ngôi chùa, đều là các tác phẩm tuyệt mĩ. Qua đây, các nhà nghiên cứu và công chúng có thể cảm nhận được những đóng góp của Phật giáo trong kho tàng di sản văn hóa dân tộc Việt Nam./.

Chiến Thắng